

Дело C-437/23

Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда

Дата на постъпване в Съда:

13 юли 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Fővárosi Törvényszék (Будапещенски градски съд, Унгария)

Дата на акта за преюдициално запитване:

3 юли 2023 г.

Ищещ:

LEGO Juris A/S

Ответник:

Pozitív Energiaforrás Kft.

Предмет на главното производство

С цел защита на правата, произтичащи от закрилата, която националните марки предоставят, ищещът, в рамките на производство за нарушение на марка, иска от запитващата юрисдикция да постанови, че стоките, внасяни от ответника в Унгария, са предмет на нарушение на марка, да забрани на ответника вноса на тези стоки, да разпореди задържането и унищожаването на стоките, предмет на правонарушението, както и да задължи ответника да предостави информация и да предложи обезщетение за вреди.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Преюдициално запитване за тълкуване — Зачитане на правата върху интелектуалната собственост — Сближаване на законодателствата на държавите членки — Директива (ЕС) 2015/2436 — Регламент (ЕС) № 608/2013 — Национални марки, представляващи фигуративни и/или триизмерни означения — Внос на стоки, за които се предполага, че са предмет на нарушение — Част — Производство за нарушение на марка —

Митническа мярка — Понятие за използване на марка — Съвместимост на национална практика с правото на Съюза — Вероятност от объркане — Основни и други функции на марката — Функция за означение на произход — Отличителен характер — Обхват на правото на преценка на националния съд при произнасяне по исканията на притежателя на марката — Претегляне на правата на притежателя на марката и прилагането на принципа на забрана за ограничаване на законната търговия — „Продължаване“ на патента или на други изчерпани изключителни права върху интелектуална собственост посредством предоставяната от марката защита

Правно основание: член 267 ДФЕС.

Преюдициалните въпроси

- 1) Съвместима ли е с правото на Съюза национална съдебна практика, която определя като нарушение на марката, защитаваща полуфотографско изображение на един от конструктурните елементи на играчка конструктор, неразрешеното използване на тази марка като разглежданото в главното производство, и по-специално, наличието в затворената опаковка на спорната модулна играчка конструктор на конструктурно блокче (наричано по-нататък „част“), чиято форма може да бъде объркана с изображението на защитеното от марката блокче, както и на указания за сглобяване, в които тази част е представена по начин, който може да доведе до объркане с марката, въпреки че нито изображението на защитеното с марката блокче, нито знакът, който може да доведе до объркане с нея, се съдържат върху лицевата част на затворената опаковка на играчката конструктор или се съдържат само частично, и никой друг елемент от опаковката не насочва към марката на притежателя?
- 2) Ако описаното по-горе използване на марката трябва да се счита за използване, срещу което притежателят на марката може да упражни правата си по член 10, параграф 2, буква б) от Директива (ЕС) 2015/2436 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките, трябва ли посочената разпоредба да се тълкува в смисъл, че притежателят на марката може да поиска преустановяване на вноса в страната на стоката, представляваща играчка конструктор, в нейната цялост и за целта да бъде разпоредено задържането на тази стока, дори когато използването на марката се осъществява само чрез една или малко на брой части от играчката конструктор — отделими от стоката и равностойни от техническа гледна точка на други части — както и посредством изображението на такива части в указанията за сглобяване?

- 3) Ако правото на Съюза следва да се тълкува в смисъл, че притежателят на марката може да предяви искания спрямо стоката в нейната цялост, дори когато използването на марката се извършва само чрез една или малко на брой части от играчката конструктор — отделими от стоката и равностойни от техническа гледна точка на други части — както и посредством изображението на такива части в указанията за сглобяване, съвместимо ли е с правото на Съюза признаването на право на преценка на националния съд да не наложи забрана за продължаване на вноса на тази играчка конструктор в страната и за тази цел да отхвърли молбата за постановяване на временни мерки, насочени към задържането на същата играчка, като се вземе предвид частичния характер на нарушението, засягащо само една или малко на брой части, които се съдържат в затворена опаковка, ниската степен на тежест и на съотношение на нарушението спрямо стоката в нейната цялост, както и интересите, свързани с търговията без ограничения с дадена играчка конструктор, срещу преобладаващата част от която не са направени възражения?

Разпоредби от правото на Съюза, на които е направено позоваване

Директива (ЕС) 2015/2436 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките: съображение 18 и член 10, параграф 2, буква б) и параграф 3, буква в).

Регламент (ЕС) № 608/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 година относно защитата на правата върху интелектуалната собственост, осъществявана от митническите органи, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1383/2003 на Съвета: член 17, параграф 1.

Регламент (ЕС) 2017/1001 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 година относно марката на Европейския съюз: член 130, параграф 1.

Директива 2004/48/EО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост: член 3, параграфи 1 и 2

Разпоредби от националното право, на които е направено позоваване

A védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (Закон XI от 1997 година за защита на марките и географските означения; наричан по-нататък „Закон за марките“): членове 12 и 27.

Практика на Съда на Европейския съюз, на която е направено позоваване

Решение от 14 декември 2010 г., Lego Juris/CХВП, C-48/09 Р.

Решение от 16 ноември 2004 г., Anheuser-Busch, C-245/02.

Решение от 12 ноември 2002 г., Arsenal Football Club, C-206/01.

Решение от 11 септември 2007 г., Céline, C-17/06.

Решение от 23 март 2010 г., Google France и Google, C-236/08 — C-238/08.

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 Ищецът е притежател на регистрирани в Унгария национални марки, с регистрационни номера 130.712, 130.713, 130.714, 130.715 и 130.716, защитени от 7 декември 1990 г., които възпроизвеждат по полуфотографски начин конструктурни блокчета с различен брой кръгли издатини, общеизвестни като блокчета LEGO. Защитата на марките обхваща „игри и играчки“, включени в клас 28 съгласно Ницската спогодба.

- 2 Ответникът иска да внесе в Унгария модулни играчки конструктори. Опаковката на повечето пластмасови играчки конструктори представлява затворена картонена кутия, на чиято външна страна има цветно фотографско изображение на фигура, построена от елементи, сходни на блокчетата LEGO. Доминиращият словен елемент върху опаковката, най-общо, представлява графично изписан в цвят словен елемент, описващ съответната фигура — например, „SkyBreaker Pterodactyl“, „Kaiser Dinosaur“ или „Holy Lion“. Върху всяка опаковка се вижда рисунка, по-малка от описания словен елемент, представляваща словния елемент „Qman“, изписан в квадрат; в допълнение към горното, върху опаковката е изписана информация относно характеристиките на играчката. Затворената кутия съдържа пластмасови конструктурни елементи с различна форма, които в по-голямата си част също имат кръгли издатини. Върху кръглите издатини е изписан словния елемент „ENLI“. В опаковката се съдържат указания за сглобяване, в които посредством цветно аксонометрично представяне са показани използваните конструктурни блокчета на всеки етап от сглобяването и начина, по който същите се свързват.

- 3 Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Megyei Adó- és Vámigazgatósága (Национална данъчна и митническа администрация област Веспрем, Унгария) — органът, отговарящ за митническото оформяне, приема, че съществува вероятност описаните по-горе стоки да нарушават правата върху интелектуална собственост на ищеща. Ето защо, след получаване на потвърждение от негова страна, посоченият орган на основание член 17, параграф 1 от Регламент № 608/2013 предприема митническа намеса спрямо стоките, до установяване дали същите нарушават права върху интелектуалната собственост на ищеща.
- 4 На 22 юни 2022 г., с цел запазване на митническата мярка и за да упражни правата си, произтичащи от националната защита в областта на марките, ищещът подава пред запитващата юрисдикция молба за постановяване на временна мярка задържане на стоките, предмет на неразрешеното използване на националната марка. Запитващата юрисдикция отхвърля тази молба. Въз основа на жалба, подадена от ищеща, Fővárosi Itéltábla (Апелативен съд Будапеща-град, Унгария) изменя определението на запитващата юрисдикция и постановява задържането на стоките. След подадена от ответника жалба, Kúria (Върховен съд, Унгария) с определение от 12 април 2023 г. потвърждава окончателното определение на Fővárosi Itéltábla (Апелативен съд Будапеща-град).
- 5 На 14 октомври 2022 г. ищещът предявява своя иск (за нарушение на марка) във връзка с постановената по-горе временна мярка.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 6 Ищещът счита, че вноса на спорните стоки е незаконосъобразен и че стоките и техните части (определенi елементи) нарушават правата му върху марка, за което първо е подал молба за постановяване на временни мерки, а впоследствие е предявил съответния иск за нарушение на марка.
- 7 Ответникът моли искът да бъде отхвърлен. В своя защита той твърди, наред с другото, че според заявителя само някои елементи на внасяните от него играчки съставляват нарушение. Ответникът, обаче, счита, че не е налице нарушение, тъй като той не внася отделни конструктурни блокчета, а играчки, които могат да бъдат сглобени от отделни части, като спорните елементи не са видими в сглобените играчки. На пазара на Съюза се предлагат свободно огромен брой сходни играчки конструктори. Ограничението на вноса и предлагането на пазара в Унгария на играчки като разглежданите посредством защитата на марката представлява злоупотреба и нарушила принципа на свободно движение на стоки.

Кратко изложение на мотивите за преодициалното запитване

- 8 Запитващата юрисдикция посочва, че липсва еднозначна позиция в Европейския съюз относно възможността защитата, която марката предоставя, да бъде допусната спрямо формата на блокчето LEGO. С решение от 14 септември 2010 г., Lego Juris, C-48/09 P, Съдът е потвърдил обявяването на недействителността на марката на Съюза, защитаваща формата на червеното блокче LEGO с елементи за свързване, разположени в редове 2x4. Вodenите в Унгария преди това решение производства за обявяване на недействителността на националните марки, предмет на главното производство, са приключили окончателно през 2007 г. с решения за запазване на регистрацията тези марки.
- 9 В резултат на изложеното, до настоящия момент запитващата юрисдикция е уважавала исковете за нарушение на марка, основани на защитата, която марките предоставят на изображението на блокчетата LEGO. По всички дела ищецът е предявявал искове срещу трети лица вносители, възнамеряващи да внасят в Унгария играчки конструктори ~~в затворени кутии~~, в които има както конструктурни блокчета, представляващи отделни части от дадена конструкция, чиято форма може да доведе до объркане със защитената от националната марка, така и указания за сглобяване, в които тези части са възпроизведени по начин, който може да доведе подобно объркане. От пръв поглед е видно, че тези играчки конструктори са имитация на LEGO, върху които е поставено наименование на самостоятелна, което ясно се различава от наименованието на ищеща и от общоизвестното лого LEGO, изведеното от неговото име. Изображението на конструктурното блокче, защитено от марката, поначало не присъства върху опаковката или по изключение присъства като отделна част от възпроизведената върху нея конструкция. Горното важи и за повечето от играчките конструктори в главното производство, поставени под митнически надзор.
- 10 Преди присъединяването на Унгария към Европейския съюз, съдилищата систематично са се произнасяли, че посочените играчки нарушават правата върху марка.
- 11 Запитващата юрисдикция се позовава на практиката, следвана от Върховния съд от 2002 г. до неотдавна по дела, по които фактите са сходни с тези в главното производство, въз основа на която стига до извода, че унгарските съдилища са възприели подход да определят като нарушение на марка неразрешения внос на стоки, при които използването на марката се осъществява както чрез една или малко на брой части от даден конструктор, съставен от множество елементи, който се продава в затворена кутия, така и чрез аксонометричното представяне в указанията за сглобяване на тези елементи, независимо че в опаковката на оспорваната стока марката не е възпроизведена, нито по никакъв друг начин е направено позоваване на ищеща притежател на марката.

- 12 Запитващата юрисдикция не е напълно убедена, че този подход на съдилищата е съвместим с правото на Съюза.
- 13 Първият преюдициален въпрос е свързан с еднаквото тълкуване на правото на Съюза що се отнася до понятието за нарушение на марка и „използването“ в рамките на това понятие.
- 14 Запитващата юрисдикция се позовава на предходни решения на Съда, постановени по сходни дела, и по-конкретно, на целта на изключителните права, на функциите на марката и на условията за забрана за нейното използване. Въз основа на тази съдебна практика, запитващата юрисдикция постановява, че в случая несъмнено става въпрос за внос на подлежащи на митническо освобождаване стоки в рамките на търговска практика, без съгласието на притежателя на съответната марка и за стоки, за които същата е регистрирана.
- 15 Запитващата юрисдикция посочва, че що се отнася до едно от изискванията, установени в съдебната практика на Съюза (застрашаването на функциите на марката), за да може притежателят на марката да възрази срещу конкретно използване на марката, в главното производство трябва да се приложат действащите към 2023 г. разпоредби на Закона за марките, произтичащи от транспонирането на Директива 2015/2436.
- 16 Запитващата юрисдикция се позовава, по-специално, на съображение 18 от посочената директива, съгласно което „нарушение на марка може да бъде установено само ако бъде констатирано, че марката или знакът, с които е извършено нарушението, се използват в търговската практика за разграничаване на стоки или услуги. Използването на знак за цели, различни от тези за разграничаване на стоки или услуги, следва да бъде предмет на разпоредбите на националното право“.
- 17 По-нататък, запитващата юрисдикция поставя по принцип въпроса дали функцията за указване на произхода на националната марка, защитаваща изображението на даден конструктурен елемент, е застрашена или може да бъде застрашена, ако марката по никакъв начин не се съдържа върху опаковката на стоките или когато същата може да бъде разпозната като част от сглобената фигура, изобразена върху опаковката, като средният потребител може да забележи този елемент, за който съществува вероятност да бъде объркан с марката — било като конструктурно блокче, било като изображение в указанията за сглобяване — едва след като отвори запечатаната кутия. С други думи, дали може да се приеме, че подобно използване на марката отговаря на функцията за разграничаване на едни стоки от други.
- 18 Според запитващата юрисдикция, не може да се приеме, че използването на марката, предмет на главното производство, изпълнява функцията за разграничаване на едни стоки от други. С други думи, запитващата

юрисдикция счита, че това използване не застрашава основната функция на марката да гарантира произхода.

- 19 Ако не може да се приеме, че оспорваното от ищеща използване на марката осъществява функцията да разграничава едни стоки от други, нито че това използване може да застраши други функции на марката, то съгласно член 12, параграф 2, буква б) от Закона за марките, нейният притежател не може да предприема действия срещу използването или срещу вносителя на съответните стоки и следователно, запитващата юрисдикция ще бъде задължена да отхвърли молбата за постановяване на временни мерки. В този смисъл, целта на първия преодициален въпрос е да се установи дали това е така и съответно — дали унгарската съдебна практика трябва да бъде преразгледана.
- 20 Вторият преодициален въпрос е дали правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че притежателят на марката може да се противопостави на използване като разглежданото в главното производство.
- 21 В настоящия случай запитващата юрисдикция трябва да съобрази обстоятелството, че използването на марката като цяло се ограничава до една или малко на брой части от конструктора, съставен от различни части — десетки, дори повече, които не нарушават марката, осъществяват същата функция и са еквивалентни от техническа гледна точка на частите, съставляващи нарушението на марката. Или, особеното в обстоятелствата, които трябва да бъдат преценени в главното производство, се състои в това, че използването на спорната марка не се отнася до стоката в нейната цялост, а е ограничено до една или малко на брой части от нея, чийто общ дял в конструктора като цяло е съвсем малък, какъвто е разглежданият случай.
- 22 Въпростът, който се поставя, е дали в такъв случай притежателят на марката може на основание член 10, параграф 2, буква б) от Директива 2015/2436 да предприема действия срещу нарушението на марката по отношение на стоката в нейната цялост; с други думи, дали съгласно посочената разпоредба притежателят на марката може да поиска, както в главното производство, да бъде постановена временна мярка, така че на ответника да бъде забранено да продължава вноса на цялата стока, съдържаща части, които нарушават марката, и съответно тази стока да бъде задържана.
- 23 В мотивите за отправяне на този преодициален въпрос, запитващата юрисдикция излага съмненията си във връзка с правилността на гореизложенния извод, по-конкретно, дали по отношение на стоките е налице използване на марката. Запитващата юрисдикция отбележва, че конструктурното блокче, като стока, която може да бъде закупена самостоятелно в специализираните магазини на ищеща, трябва да се разграничава юридически от конструктурните блокчета, които се предлагат като части на дадена конструкция от конструктора.

- 24 В тази връзка запитващата юрисдикция иска да се установи дали ако само една отделима част от стоката съставлява нарушението на марката, трябва да се приеме, че стоката в нейната цялост наруши марката и дали ищецът има право да поиска забрана спрямо стоката в нейната цялост, както и постановяване на необходимите мерки за реализиране на тази забрана.
- 25 При утвърдителен отговор на втория преюдициален въпрос, запитващата юрисдикция с третия преюдициален въпрос иска да се установи какъв е обхватът на свободата на преценка, с която същата разполага при произнасяне по исканията на притежателя на марката и по-специално — дали може да ги отхвърли.
- 26 Въщност, приложимата национална разпоредба — член 27, параграф 2 от Закона за марките, предвижда, че „притежателят на марката може да предави срещу нарушителя по гражданскоправен ред, в зависимост от обстоятелствата във всеки отделен случай, следните искания [...].“ Запитващата юрисдикция тълкува тази разпоредба в смисъл, че не е длъжна да уважи безусловно исканията на притежателя на марката при нарушение на същата, а че разполага с право на преценка в това отношение.
- 27 Запитващата юрисдикция посочва, че за разлика от Закона за марките, член 130, параграф 1 от Регламент 2017/1001 предвижда възможност забраната да не бъде налагана при наличието на „специално основание“, въпреки че, съгласно съдебната практика, на която е направено позоваване, това понятие трябва да бъде тълкувано ограничително.
- 28 Предвид обстоятелството, че националните съдилища също са длъжни да тълкуват националните разпоредби в съответствие с правото на Съюза, е необходимо от гледна точка на това право да се определи обхватът на посоченото право на съдебна преценка, по-специално, доколкото Законът за марките и Регламент 2017/1001 несъмнено допускат право на преценка, въз основа на която исканията на притежателя на марката да не бъдат уважени в случай на нарушение на правата върху същата, независимо че свободата за упражняване на това право на преценка е определена по различен начин в тези два акта.
- 29 По отношение на съдържанието на това право на преценка — за законосъобразност и пропорционалност, се установява, че при произнасяне по исканията на притежателя на марката, основани на нарушение на правата върху същата, националният съд трябва да бъде особено внимателен, с оглед на необходимостта изведените правни последици да съответстват на тежестта на нарушението.
- 30 Освен това, ако бъде прието, че са налице основания искането на притежателя на марката за задържане на стоката в нейната цялост да бъде уважено — следвайки описания по-горе подход, възприет в националната съдебна практика — просто защото един или малко на брой елементи от

спорния конструктор накърняват едно или само няколко от правата върху националната марка, този притежател на марка ще разполага по същество със същото право, което от години е можел да упражни, позовавайки се на вече изтеклия патент, защитаващ играчките конструктори от техническа гледна точка. Същевременно, доколкото възпроизведеното конструктурно блокче, защитено от марката, има определена функция, притежателят на марката трябва да вземе предвид възможността тази функция да се използва от трети лица.

- 31 Няма съмнение, че с установяването на законови ограничения за признаване на защитата на марка, законодателят цели да избегне „продължаването“ на едно изчерпано изключително право (например, патент или право върху дизайн или модел) чрез защитата, която марката предоставя и съответно, необоснованото запазване на монопол, който е приключил. В разглеждания случай, обаче, доколкото националните марки не са отменени (и продължават да осигуряват защита), запитващата юрисдикция иска да се установи дали посочената цел на законодателя може да бъде постигната с прилагането на правната уредба и в този контекст — към момента на произнасянето по искането, основано на нарушение на марка.
- 32 Възможността да съществува право на преценка в посочения смисъл би могла да произтича от разпоредбите на Директива 2004/48, по-конкретно, от член 3, параграф 1 и 2.
- 33 Ето защо, ако в главното производство бъде прието за вероятно, че ответникът наруши националната марка, възниква въпросът дали с оглед на особените обстоятелства в конкретния случай, запитващата юрисдикция може въз основа на установените в член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 2004/48 критерии и в опит, наред с другото, да не поставя ненужни пречки пред законната търговия, да уважи частично и дори да отхвърли молбата на ищеща за постановяване на временни мерки.
- 34 Несъмнено срещу това право на преценка от другата страна на везните е задължението на запитващата юрисдикция да окаже съдействие на притежателя на марката да защити правата си върху интелектуалната собственост и да не допусне практиката на съдилищата по същество да изпразни от съдържание изключителните права, произтичащи от защитата на марката.
- 35 С оглед на изложените съображения, се поставя въпросът дали в съответствие с правото на Съюза, правото на съда на преценка стига до там, че националният съд да може да отхвърли молбата за постановяване на временни мерки, насочени към забрана за продължаване на вноса на конструктора в съответната страна, за което да бъде разпоредено задържане на стоките. Запитващата юрисдикция иска от Съда да даде полезен отговор на третия преюдициален въпрос, позволяващ да се определи правилният обхват на правото на съда на преценка.